

مجموعه مقالات

دشمن و نهضت و انقلاب اسلام

نوشته ماشاء الله کازرونفر
به کوشش سید قاسم یاسینی

سرشناسه : کازرونی، ماشاءاله، ۱۳۱۵-

عنوان و نام پدید آور: دشتستان در نهضت ملی و انقلاب اسلامی (مجموعه

مقالات) به کوشش ماشاءالله کازرونی به کوشش سید قاسم یاحسینی.

مشخصات نشر : قم: موعود اسلام، ۱۳۸۷.

مشخصات ظاهری : ۳۴۴ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

شابک : ۴۰۰۰۰ ریال: ۶-۵۲-۲۷۹۶-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع : دشتستان

موضوع : ایران- - تاریخ- - انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷- - دشتستان

شنامه افزوده : حسینی، قاسم، ۱۳۴۵-

رده بندی گنگره : ۱۳۸۷ ک ۲۲ / ش ۲۰۸۷ DSR

رده بندی دیویی : ۹۵۵ / ۶۴۳

شماره کتابشناسی ملی: ۱۶۴۱۴۶۱

دشتستان در نهضت ملی و انقلاب اسلامی

♦ مولف:

ماشاءاله کازرونی

♦ به کوشش:

سید قاسم یاحسینی

♦ ناشر:

موعود اسلام با همکاری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان بوشهر

و شهرداری و شورای شهر برازجان

♦ تیراژ:

۲۰۰۰

♦ چاپ:

شریعت

♦ نوبت و سال چاپ: اول/ ۱۳۸۷

♦ قیمت:

۴۰۰۰ تومان

♦ شابک:

۹۷۸-۹۶۴-۲۷۹۶-۵۲-۶

♦ صفحه آرای:

زهره انصاری

مرکز بخش:

- قم: خیابان شهدا، کوی ۲۸، پلاک ۱۴۹

تلفکس: ۷۸۳۱۸۳۲-۲۵۱ و تلفن: ۷۸۳۱۸۳۱-۲۵۱

- بوشهر: خیابان لیان- انتشارات موعود اسلام- تلفن: ۲۰۵۲۴۹۳۳

این کتاب با حمایت مالی شهرداری دشتستان به چاپ رسیده است.

فهرست

صفحه	عنوان
۷	مقدمه مدیرکل فرهنگ و ارشاد بوشهر و شهردار برازجان
۹	مقدمه گردآورنده
۱۵	پیش در آمد ماشاء الله کازرونی از زبان خودش
۲۵	بخش اول: تاریخ دشتستان و برخی از نام آورانش
۲۵	تاریخ مختصر دشتستان و برازجان
۴۱	اهمیت ارتباطی و اقتصادی دشتستان
۴۵	دشتستان و مبارزات ضد استعماری
۵۵	تاریخ قلعه برازجان
۷۴	خاندان سعادت
۷۹	زندگانی آیت الله شیخ عبدالحسین اعتصامی
۹۰	زندگی و مبارزات آیت الله سید جواد مهدوی
۹۵	سنت های مراسم عروسی در دشتستان
۱۰۷	بخش دوم: دشتستان از شهریور بیست تا پس از کودتای ۱۳۳۲
۱۰۷	خاطره های از حمله متفقین به برازجان
۱۱۲	ملی شدن صنعت نفت حاصل اتحاد نیروهای اسلامی و ملی
۱۲۵	بوشهر، قبل و بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲
۱۳۳	دشتستان، قبل و بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲
۱۴۲	پیامدهای کودتای ۲۸ مرداد در دشتستان
۱۵۴	حاشیه ای بر مقاله در «پیامدهای کودتای ۲۸ مرداد در دشتستان»
۱۵۶	خاطره های از قیام تاریخی ۳۰ تیر ماه ۱۳۳۱
۱۶۲	رویدادهای سال های ۱۳۲۹-۱۳۳۲ در دشتستان
۱۶۷	دشتستان کانون بحران
۱۷۲	نقش احزاب و جمعیت ها در دوران نهضت ملی شدن نفت در استان بوشهر
۱۷۸	نقش دولت شوروی و حزب توده ایران در کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲
۱۸۲	پیامدهای داخلی کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲

۱۸۸	 سینما در دشتستان
۲۰۱	 نهضت سینما
۲۰۶	 رسول پرویزی شخصیتی با چند نام و یک هویت
۲۱۹	 بخش سوم: دشتستان در انقلاب اسلامی
۲۱۹	 آفتابی که خوش درخشید
۲۲۵	 انقلاب اسلامی و جریان‌های فکری در جهان معاصر
۲۴۴	 خاطره‌ای از درگذشت دکتر شریعتی
۲۴۶	 روند انقلاب در استان بوشهر و شهرستان دشتستان
۲۷۱	 سازماندهی تظاهرات و راهپیمایی‌ها در استان بوشهر
	فرازهایی از رویدادهای آخرین روزهای پیروزی انقلاب اسلامی در استان بوشهر و
۲۸۰	 دشتستان
۲۸۴	 امام در ماه!
۲۸۶	 فرازهایی از انقلاب اسلامی در استان بوشهر
۲۹۶	 ماجراهای تلخ غارت نیروگاه اتمی بوشهر
۳۰۱	 یادداشت‌هایی از جبهه و جنگ و دفاع مقدس

مقدمه مدیر کل فرهنگ و ارشاد بوشهر و شهردار برازجان

بسم الله الرحمن الرحيم

مردم مبارز دشتستان و برازجان در یک قرن اخیر، برای آزادی، استقلال و مبارزه با استعمار و استبداد، تلاش‌های بسیار زیادی کرده‌اند. در فاصله سال‌های نهضت ملی شدن نفت تا انقلاب شکوهمند اسلامی و جنگ تحمیلی نیز از خود فداکاری‌های زیادی نشان داده‌اند. با این همه متأسفانه به دلیل اهمال مورخان، تا امروز این مجاهدات به طور کامل در جایی ثبت و ضبط نشده است.

یکی از مبارزان و مجاهدان دشتستانی که از دوران نهضت ملی تا انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی، در همه صحنه‌ها حضوری فعال داشته است، آقای حاج ماشاء الله کازرونی می‌باشد. ایشان در سال‌های قبل از انقلاب، با تحمل زندان‌ها و شکنجه‌های روحی و جسمی فراوان، کوشیدند با هر سختی و مشقتی، پرچم مبارزه با طاغوت را در دشتستان برافرازند و در همه حال از همه جریان‌های مخالف رژیم پهلوی حمایت کنند. در خلال ماه‌های انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ نیز ایشان یکی از اصلی‌ترین محورهای مبارزه با شاه و رژیم پهلوی در برازجان، دشتستان و جنوب ایران بودند. منزلشان پایگاه انقلاب بود و

خودش و خانواده‌اش، وقف انقلاب شده بودند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز ایشان سال‌ها در سنگر مبارزه با ضد انقلاب، فعال بودند و در این راه فرزند برومندشان شهید جاوید کازرونی را فدای ایران و انقلاب کردند.

برادر کازرونی علاوه بر مبارزه عملی در صحنه‌های سیاسی، در حوزه قلم و نگارش نیز توانا است. سلسله مقالات ایشان درباره تاریخ دشتستان و خاطراتشان از دوران نهضت ملی، انقلاب اسلامی و برخی از رجال روحانی و علمی دشتستان، بهترین گواه این توانایی است.

کتاب حاضر، که به اهتمام مورخ سخت‌کوش و پرکار بوشهری جناب آقای سید قاسم یاحسینی گردآوری، ویرایش، تدوین و تبویب شده است، مجموعه برخی از مقالات آقای کازرونی است که در ده - پانزده سال اخیر در برخی از نشریات محلی شهرهای بوشهر و برازجان به طبع رسیده است.

اکنون به مناسبت همایش بزرگداشت حاج ماشاء الله کازرونی و سی‌امین سال پیروزی انقلاب اسلامی، که سر فصل نوینی در دنیا و به خصوص خاورمیانه و جهان اسلام باز کرد، این اثر با ارزش تاریخی که به نوعی تاریخ مبارزات و تلاش‌های مردم دشتستان در نیم قرن اخیر است، تقدیم دوستداران انقلاب اسلامی و علاقمندان به مطالعات دشتستان شناسی می‌شود. امید است جوانان با مطالعه این کتاب، با زحماتی که پدران‌شان برای به دست آوردن آزادی، استقلال و جمهوری اسلامی کشیدند، بیشتر آشنا شوند و قدر واقعی این انقلاب بزرگ و دوران ساز و رهبر کبیرش، حضرت امام خمینی (ره) را بیشتر بدانند.

برازجان / زمستان ۱۳۸۷

نصراالله شفیعی (مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان بوشهر)

مهندس شهریار اخلاقی بهرام آبادی (شهردار برازجان)

غلامحسین زارعی (فرماندار دشتستان و رئیس همایش بزرگداشت حاج

ماشاءاله کازرونی)

بسم الله الرحمن الرحيم

در ماه‌های تیر و مرداد سال جاری (۱۳۸۷) فرصت مناسبی دست داد و موفق شدم ده‌ها ساعت با آقای ماشاء الله کازرونی، در قالب «تاریخ شفاهی» مصاحبه و گفت و گوی بسیار بلندی انجام دهم. آن گفت و گوها انشاء الله به زودی در کتابی بسیار قطور به طبع خواهد رسید. در خلال انجام مصاحبه، دریافتم که آقای کازرونی مقالات تاریخی با ارزشی درباره خاطرات خود از شهر یور بیست، سال‌های پر آشوب و تنش نهضت ملی شدن نفت، کودتای مرداد ۱۳۳۲ و زندان و تشکیل «نهضت مقاومت ملی»، مبارزه با ساواک و عناصر وابسته به رژیم پهلوی دوم، روند انقلاب اسلامی در استان بوشهر و دشتستان و نقش مردم دشتستان در جنگ هشت ساله ایران و عراق، در نشریات محلی استان بوشهر، در فاصله سال‌های ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۷ چاپ و منتشر کرده است.

برخی از این مقالات دارای ارزش منحصر به فرد تاریخی هستند. حاوی اطلاعات و آگاهی‌هایی از تاریخ محلی و تا امروز روایت نشده، از دشتستان برازجان (مرکز شهرستان دشتستان و شهری در هفتاد کیلومتری بندر بوشهر) می‌باشند. داده‌های تاریخی که در کتاب و دفتری، هنوز مدون و چاپ نشده‌اند. در غم آمد این مطالب ارزشمند و تازه، در لابه‌لای اوراق و شماره‌های نشریات محلی، دفن و گم شوند و به دست جویندگان مباحث تاریخی و محلی دشتستان و استان بوشهر، نرسد. از این رو پس از مشورت با برخی از دوستان آگاه و بصیر، از جمله استاد کاوه بیات و دوست پژوهشگر محسن کاظمی، تصمیم گرفتیم آن‌ها را یافته، دسته‌بندی کرده و در کتاب مستقلی، تقدیم علاقمندان به مسایل تاریخی و مطالعات دشتستان شناسی کنیم.

خوشبختانه آقای کازرونی آرشیو نسبتاً کاملی از مقالات منتشر شده خود در نشریات محلی را داشتند، که از سر لطف، همه آن‌ها را در اختیارم قرار دادند. دیگر مطالب از قلم افتاده را نیز با مراجعه به آرشیو نشریات محلی استان بوشهر، یافتیم و به آرشیو قبلی افزودم.

مقالات چاپ شده از آقای کازرونی، بسیار زیاد و با موضوعات متنوع و گوناگونی می‌باشند. بسیاری از این مقالات، چون در یک ظرف زمانی ده ساله و برای مخاطبان و نشریات مختلف در شهرهای بوشهر و برازجان نوشته شده، لاجرم تکراری است. از میان انبوه آن‌ها، بهترین و پرفایده‌ترین مطالب، که حاوی دست‌اول‌ترین آگاهی‌های تاریخی منتشر نشده بودند، انتخاب و گزینش شدند. سپس برای نظم بخشیدن به آن‌ها، کل مقالات را در سه بخش جداگانه گرد هم آوردم:

بخش اول، مقالاتی است در باره تاریخ دشتستان و برازجان از دوران

ایران باستان تا امروز، همراه با زندگی نامه برخی از علمای روحانی دشتستان. مطالب این بخش یک دست نیستند؛ برخی ژورنالیستی و برخی دارای مطالبی نو و تازه هستند. اما در مجموع چون کل آن‌ها، دارای آگاهی‌های تازه‌ای از تاریخ و سنن دشتستان و رجال روحانی آن بود، اقدام به آوردنشان در این مجموعه کردم.

بخش دوم مقالات بسیار با ارزشی است، از اوضاع استان بوشهر و به خصوص دشتستان و برازجان، در دوران نهضت ملی شدن نفت، کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ زندانی شدن بسیاری از مخالفان استعمار، تشکیل نهضت مقاومت ملی و حوادث تلخ و شیرین دیگری در فاصله سال‌های ۱۳۲۰ تا اواخر دهه چهل شمسی. در این مقالات برای نخستین بار پژوهشگران مسایل تاریخ معاصر ایران با اطلاعات بکر و تازه‌ای مربوط به جنوب ایران و دشتستان روبرو می‌شود که تا امروز در جایی مدون و یا گردآوری نشده است. یکی از مقالات این بخش درباره بازتاب و پیامد کودتای مرداد ۱۳۳۲ در دشتستان است. این مقاله مورد استقبال قرار گرفت و دو تن از سالخوردگان دشتستانی را واداشت تا دست به قلم شده و در تکمیل آن نوشته، اطلاعات تاریخی تازه و روایت ناشده دیگری، منتشر کنند. چون این دو نوشته، به نوعی مکمل مقاله آقای کازرونی هستند، در این مجموعه گنجانده شدند. ضمناً چون پاسخ آقای کازرونی به مقاله «سینما در برازجان» نوشته آقای حمید مودنی، با عنوان «نهضت سینما» در این کتاب آمده، متن مقاله ایشان نیز آورده شد.

بخش سوم به خاطرات و به یادمانده‌های آقای کازرونی از روند انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی در دشتستان و برازجان اختصاص دارد. آقای کازرونی خود یکی از سازمان دهندگان اصلی انقلاب در دشتستان در سال‌های ۱۳۵۶ و

۱۳۵۷ بوده و منزل ایشان به منزله یکی از پایگاه‌های مهم انقلاب در ماه‌های سرنوشت ساز پاییز و زمستان ۱۳۵۷ به شمار می‌رفته است. بنابراین مطالب این بخش را باید خاطرات و مشاهدات شخصی ایشان از روند و چگونگی شروع انقلاب اسلامی در استان بوشهر و دشتستان و نقش مردم دشتستان در دو سال اول جنگ تحمیلی، به شمار آورد.

در باره گردآوری و تدوین این مجموعه توجه به چند نکته لازم است:

۱- چون به جز سه مقاله، همه مقالات به قلم آقای ماشاء الله کازرونی است، از تکرار نام ایشان در آغاز هر مقاله، خودداری شده است.

۲- اگر چه سعی شده متن مقالات دست نخورده باقی بمانند، اما در برخی موارد برای آسان شدن قرائت مطالب، ناچار به ویرایش متن بوده‌ایم. بنابراین مقالات چاپ شده در کتاب حاضر، ویرایش شده و به همین دلیل، اندکی با متن اصلی، متفاوت است.

۲- عنوان برخی از مقالات در این مجموعه از من است.

۳- سعی شده تا مقالات به طور کرونولوژیک و تاریخی پشت سر هم آورده شود، تا خواننده با مطالعه همه کتاب، بتواند از تاریخ دشتستان و به خصوص برازجان از آغاز تا اواخر دهه پنجاه شمسی، آگاهی پیدا کند.

۴- به دلیل فاصله زمانی در نگارش مقالات و چاپ در نشریات گوناگون، برخی مسائل و حوادث چندین بار تکراری شده که در مواردی آزار دهنده است. برای حفظ ساخت اصلی مقالات، امکان حذف مسائل تکراری وجود نداشت.

۵- همان طور که در اول این مقدمه آمد، خاطرات شفاهی آقای کازرونی

در قالب کتاب حجیمی در دست انتشار است. کتاب حاضر را باید پیش

درآمدی بر آن کتاب به شمار آورد. از خداوند توفیق انتشار آن کتاب را دارم. :
 در آستانه سی‌امین سالگرد پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی بهمن
 ۱۳۵۷ هستیم. انقلابی که به رهبری امام خمینی بزرگ، ایران، خاورمیانه و دنیا را
 تکان داد و به حضور و سلطه استعمارگران غربی (آمریکا و انگلستان) در
 میهنمان پایان بخشید.

گرامی باد یاد و خاطره انقلاب اسلامی و شهیدانی که با نثار جانشان،
 «استقلال، آزادی و جمهوری اسلامی» را برایمان به ارمغان آوردند.

بندر بوشهر / سید قاسم یاحسینی

بهمن ماه ۱۳۸۷

